Antti Kasvio

Suomalaisen hyvinvoinnin mahdollisuudet kriisiytyvässä maailmassa

Asiantuntijakuuleminen Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnassa 21.4.2017

Antti Kasvio, YT., dos.
anttijkasvio@gmail.com

Lähtökohta

- Nykyaikainen sivilisaatio on kompleksinen järjestelmä, jonka kehitys ei voi olla vain osittain – esimerkiksi sosiaalisella ulottuvuudella - kestävällä pohjalla. Se voi olla sitä vain kokonaisuudessaan
- Siksi emme voi luoda kestävää hyvinvointia, jos
  - olemassaolomme luonnolliset perustat ovat tuhoutumassa
  - hyvinvointimme rakentuu toisten ihmisryhmien kustannuksella
  - joudumme pelkäämään henkemme ja turvallisuutemme puolesta
  - joudumme tavoitteeseen pääsemiseksi ylittämään oman kestokykymme rajat
  - erehdymme tavoittelemaan asioita, jotka todellisuudessa heikentävät elämisemme laatua

Agenda 2030:stä

- Selonteon lähtökohtana YK:n syksyllä 2015 hyväksymät kestävän kehityksen tavoitteet
  - taustalla YK:n vuosituhatohjelmalla saadut osin odotettua paremmat tulokset
  - halu jatkaa samaa momentumia 15 v eteenpäin
- Asiankirjan valmistelu rikastanut kv. yhteisön tietoisuutta kestävän kehityksen sisällöstä & haasteista
  - hurskaiden toiveiden kokoomaluettelo ilman tehokkaita politiikkainstrumentteja tavoitteiden käytännön toteuttamiseksi
  - tosiasiallinen kehitys vienyt monilta osin päinvastaiseen suuntaan
  - sosiaalinen polarisaatio, luonnon paheneva kuormittuminen, sodan uhkien lisääntyminen

Selonteosta yleisesti

- Suomi määritellyt kansallisen tulkintansa Agenda 2030:sta jo aiemmin
  - selonteko esittää hallituksen lähestymistavan ohjelman toimeenpanoon
  - taustalla arvio lähtötilanteesta, edistyminen jatkuvan seurannan kohteeksi
  - painopistealueilla – talous, sosiaalinen ulottuvuus - tyydytään luettelemaan hallituksen tämänhetkisiä toimenpiteitä
  - yhteensopivuus Agenda 2030:n tavoitteiden kanssa osin kyseenalainen
  - keskeisten politiikkaperiaatteiden kuvaus luonteeltaan hieman erilaista
  - joissakin kohdin tunnustetaan radikaalisti uudenlaisen ajattelun tarve

Asemoituuko Suomi oikein?

- Suomea & muita pohjoismaita pidetty perinteisesti kestävän kehityksen edelläkävijämaina
  - ei välttämättä ekologisen jalanjäljen nykyisen suuruuden perusteella
- Nykyisin Suomen asema hieman ambivalentti
  - politiikkainnovaatiot & clerantech vahvuuksina
  - entä energia- ja ilmastopolitiikka, maahanmuutto?
- Juuri nyt edelläkävijän mainetta ei kannattaisi menettää
  - panostukset kestävän kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen moninkertaistumassa
  - voisimme hyötyä paljon koelaboratorion roolista
- Oleellisinta herätellä maailmaa kriisitietoisuuteen
  - jos emme toimi pilliinpuhaltajina, kuka toimii?

Kestävästä hyvinvoinnista

- Konservatiivinen käsitys hyvinvoinnin kasvattamisen keinoista
  - lisätty tuotanto & kulutus > korkea työllisyysaste > hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohja kuntoon
  - toimiiko tiukentuvien luonnon rajojen, robotisaation & uusien liiketoimintamallien aikakaudella?
- Vaihtoehto
  - päätavoitteeksi hyvän elämän edellytysten turvaaminen ekologisen jalanjäljen pienentyessä
  - monenlaisen tuottavan osallistumisen varaan rakentuva aktiivinen yhteiskunta
  - perustava turva kaikille
  - luonnon hyväksikäytön sääntely keskeiseksi sosiaalisen tasoituksen välineeksi

Ehdotuksia valiokunnan lausuntoon

- Suuremman kriisitietoisuuden merkityksen korostaminen
- Suomen pyrittävä säilyttämään edelläkävijäasemansa
- Kansallisten ja maailmanlaajuisten edistysaskelten keskinäisriippuvuuden huomioonottaminen
- Nykyisen hyvinvointiajattelun radikaalin uudistamisen välttämättömyys
  - perinteisen täystyöllisyyden sijasta monipuolisesti aktiivisen yhteiskunnan rakentamiseen
  - luonnon rajoja ja maailmanlaajuisen oikeudenmukaisuuden vaatimuksia kunnioittaen
- Selviä määrällisiä tavoitteita

kiitos!